

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 174. — ŠTEV. 174.

NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 27, 1921. — SREDA, 27. JULIJA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

RUSI BODO SPREJELI HOOVERJEVE POGOJE

HOOVERJEVI POGOJI SO BILI IZROČENI SOVJETSKEMU ZASTOPNIKU V RIGI. — DOMNEVA SE, DA BO SOVJETSKA VLA DA SPREJELA PONUDBO.

Riga, Letiska, 26. julija. — Brzojavka, katero je poslal Heibert C. Hoover kot načelnik Ameriške pomožne administracije in ki se tiče pomoči za stradalce in bolne v sovjetski Rusiji, je bila izročena M. Ganetskiju, sovjetskemu zastopniku na Letisku, nakar jo je on sam poslal naprej v Moskvo. Čeprav mora pasti odločitev v Moskvi, vendar dajejo tudi v sovjetskih krogih izraza mnenju, da bodo pogoji Hooverja najbrž sprejeti.

Sovjetski uradniki v Rigi se jeze nad ponudbo, da je pogojna ter odvisna od osvoboditve jeftinov. Eden od njih je rekel, da se je dalo na tehnično sedem ali osem jeftinov proti celemu milijonu človeških bitij. Kljub temu pa je rekel, da bo sovjetska vlada sprejela vse stavišne pogoje.

Oficijelna brezžična brzojavka, ki je prišla sem iz Moskve, opisuje na podroben način grozote lakote ter slednji sledeče preseljevanje, ki je posledica iskanja hrane. Mesto Saratov izgleda kot "eiganški tabor s svojim izstradanim in umirajočim prebivalstvom". Tamonjšni kmetje so iz za spomlad živeli od korenin, pomešan z zdrobljenimi živalskimi kostmi. V nemški koloniji ob Volgi se je pričela lakota že tekoma zime ter je bilo opaziti veliko trpljenja.

V astrahanski guberniji žive ljudje v glavnem od rib. Nikakega žita ni tam. V guberniji Caricin, kjer se sploh nikdar dosti ne pridelja, ni letos nobene stvari na razpolago. V Ufi pomenja osemdeset do devetdeset odstotkov žetve popolno izjalovljenje in ljudje se prehranjajo s koreninami in travo. Kjerkoli se dobi kako majhno množino žita, ga zaužijejo ljudje, ne da bi ga preje zmlatili ali zdrobili.

Poročilo pravi, da prevladujejo slične razmere tudi v drugih gubernijah. Ruska sovjetska vlada je nanovo pričela razmišljati o vprašanju, če hoče pripustiti v Rusijo ameriške žurnaliste. M. Litvinov, načelnik sovjetske delegacije za inozemstvo, je brzojavil tukajšnjemu sovjetskemu zastopniku Ganetskiju, da se bo tozadevno vprašanje kmalu rešilo.

Soglasno z izvedenci, mora biti vsaka pomč v velikem obsegu od zunaj neposredna, kajti navigacija bo odprta le še nadaljne tri mesece. Če ne bo to pomoči, bo umrlo na milijone ljudi.

Berlin, Nemčija, 26. julija. — Gerhardt Hauptmann je brzojavil Maksimu Gorkiju v odgovor na poziv slednjega:

— Prav imate, ko pravite, da je vaša vera v človeštvo omajana vesle ter proklete vojne ter nje sledečega miru, ki še vedno nosi vojne barve. Razlike, retiranje vsled agitacije za nekaj abnormalnega in nečloveškega, še vedno ločujejo svet in izgleda, kot da bo človeštvo izkrevale na smrt.

— Vzemimo pa, da gre do narodi kot posamezniki, izmenoma skozi temo in luč. Upajmo, da bo po sedanjem mrku kmalu sledila luč. Dragi gospod Gorkij, lahko rečem, da s stisnjenimi zobmi pričakujemo prihoda te luči.

— Trdno sem uverjen, da moje upanje ne bo varano. Kar je dobroga v človeku, obstoja, prav kot je sila proizvajanja zelenih listov v drevesu, celo ko stoji golo ter obteženo z ledom in snegom. Ves civilizirani svet je čul vaš gnjiljv poziv, ne le z ušesi, temveč s celim srem. Svet ne bo pustil, da bi ostal poziv brez odgovora. V kolikor je prizadet nemški narod, težko preizkušen, a kljub temu vedno pripravljen pomagati, je že globoko ginjen vsled tega klica z vzhoda. Narod in vlada sta združena v odkritosrčni želji, da nudita pomoč do skrajnih meja možnosti.

IGRANJE Z DINAMITOM POVZROČILO NESREČO.

Trenton, N. J., 26. julija. — Nekaj Sibil Larson, star dvajset let, iz Yardville v bližini tukajšnjega mesta, je umrl na posledicah poškodb, katere je dobil pri igranju z dinamitom. Podlegel je srčnemu krču v neki bolnici v Trentonu, potem ko mu je zdravnik odrezal tri prste na roki ter palec na nogi. Pred par dnevi je našel deček kos dinamita ter ga nosil od tedaj naprej v svojem žepu.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po neki smil, samsajstvo in hitro (Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Razpoložljiva na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovalni brad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$2.10	1,000 kron	\$ 6.70
400 kron	\$2.80	5,000 kron	\$33.50
500 kron	\$3.50	10,000 kron	\$66.00

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpoložljiva na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 5.00	1000 lir	\$46.00
300 lir	\$14.40		

NEMŠKA AVSTRIJA:

Razpoložljiva na sadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank" na Dunaju.

1,000 nemško-avst. kron.	\$ 2.20
5,000 nemško-avst. kron.	\$ 9.50
10,000 nemško-avst. kron.	\$18.00
50,000 nemško-avst. kron.	\$87.50

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospe v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo sajmenje izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

ŠPANCJI IZKRCALI ČETE V MAROKU

PRIVATNA POROČILA JAVLJAJO, DA ŠPANCJI KLJUB TFMU ŠE VEDNO ZAPUŠČAJO NAPREJ POTISNJE NEPOSTOJANKE. KABINET RAZPRAVLJA O POLOŽAJU.

Mačrič, Španija, 26. julija. — Vojni minister je izdal oficijelno obvestilo, v katerem se glasi, da je soglasno z najnovejšimi poročili iz Melilli vse mirno. Izkrcale so se čete in ena tretjina teh obstoja iz Evropejcev. Life so navdušeno sprejete. Španska bojna ladja Princes de Asturias leži tik ob obali.

Prišlo so informacije, da se nahaja v ujetništvu Marokancev pet kapitanov, petero poročnikov in 44 vojakov. Z jetniki se baje dobro postopajo.

Privatna poročila iz Melille pa naznanjajo, da se ni položaj prav nič izboljšal. Španske čete so morale zapustiti naprej potisnjene postojanke ter so se koncentrirale na skrajnih defenzivnih postojankah. General Berenguer, komisar španske vlade v Maroku, je izdal ugotovilo, v katerem pravi, da so španske čete, nahajajoče se v bližini obali, dolžne podpre španskih bojnih ladij. Rekel je v nadaljnjem, da prihajajo od vseh strani izrazi udanosti in da bo španski v kratkem mogoče popolnoma obvladati položaj.

Kabinet se je danes sestel, da razpravlja o situaciji. Vlada je dobila še dve ponudbe od vojakov, ki hočejo iti v Maroko ter kaznovati upornike.

Številni partizani, ranjenih in ujetnikov ni še znano, kar je pripisovati težkocam komunikacije.

Domneva, ki so zadali Špancem zadnji občutni poraz, štejejo več kot pettis. mož. Ki so vsi dobro oboroženi z modernimi puškami in ki imajo na razpolago zadosti municije, soglasno z zadnjimi poročili, ki so prišla semkaj. Ustaji so imeli tudi več topov ter so se v svojem boju poslužili modernih taktik.

Marokaneem je poveljeval glavar Abdel Krim, o katerem se domneva, da je padel v boju pred Annual postojanko. Ta glavar se je nekoč učil inženirstva v Madridu, a ni mogel zavrniti svojih študij. Vrnil se je v Afriko ter postal eden najboljši odločnih nasprotnikov Španske ter najboljši voditelj v boju proti njim.

KEMALOVA ARMADA ZAPUSTILA ANGORO

Zmagoslavno prodiranje grškega vojaštva. — Turške armade so odrezane. — Turčija in mir.

London, Anglija, 26. julija. — Iz Carigrada poročajo, da se je morala kemalistična vlada vsled napredovanja grške armade umakniti iz Angore. Kemalisti so se preselili v Sissas.

Turki so se vstavili 40 milj vzhodno od Eski-Sehirja. Najbrže hočejo začeti s protiofenzivo, o kateri je pa le malo upanja, da bi se obnesla.

Atene, Grška, 26. julija. — Grška vlada je danes naznanila, da so Turki izgubili 75 odstotkov svojega vojaštva. Toliko je namreč mrtvih, ranjenih, vjetih ter na tal ali oni način nesposobnih za boj. Grki so zabili močan klin v kemalistično armado, ter prisilili vlado, da je odšla iz Angore. Zaplenili so velik del turške artilerije, med njim osemdeset težkih topov. Nadalje so vjeli neki velik turški parnik, na katerem je bilo 7000 funtov turškega in ruskega zlata.

London, Anglija, 26. julija. — Nacionalistična vlada je naprosila zaveznike, naj končajo vojno ter naj posredujejo pri mirovni pogajanjih.

MIROVNA POGAJANJA.

Washington, D. C., 26. julija. — Državni pravdnik Dougherty je nočoj objavil, da bo v najkrajšem času izdana mirovna proklamacija, ki bo faktično končala vojno med Nemčijo in Avstrijo na eni ter Združenimi državami na drugi strani.

Predsednik je baje tozadevno proklamacijo že sestavil.

INTERNACIONALIZACIJA DONAVE.

Internacionalizacija reke Donave je postala večeraj dejstvo, ko so imeli zastopniki prizadetih sil svojo končno sejo ter podpisali tozadevni dogovor.

Mednarodna donavska komisija je bila takoj obveščena, da bo od sedaj naprej popolnoma kontrolirala vse zadeve, tikajoče se te reke, kot določeno v mirovni pogodbi, sklenjeni v Versailles.

KOPALNA OBLEKA POVZROČA POLICIJSKE SIVE LASE.

Ljudje, ki stanujejo v okolici Crotan Point Beacha v bližini New Yorka, so sporočili policiji, da se tam lopljejo dekleta, ki imajo na sebi obleko iz enega samega kosa. Policija je včeraj obiskala ta prostor ter izprevidela, da je ovadba resnična. Na nekem plešišču je dobila veliko deklet, ki so plesala v mokri obleki, sestoeči iz enega samega kosa ter plesale pri tem "shimmy". Par jih je bilo aretiranih.

DIVJANJE FAŠISTOV.

Bim, Italija, 26. julija. — Dva najst komunizmov v družbi enega fašista je bilo ubitih večeraj tekom boja, ki se je unel v vasi Roccastrada, v bližini Grosseto. Fašisti so terorizirali vas ter prirejali hišne preiskave. Glasi se, da so ustrelili vse kmete, pri katerih so našli karte, ki so značile njih članstvo pri kakšni komunistični organizaciji. Tekom neredov je bilo požganih sedemnajst hiš. (Dokazi pristne poientarske kulture se množe od dneva do dneva.)

BULGARSKA ODGOVORILA NA PROTEST.

Sofija, Bolgarska, 23. julija. — Poslaniki Francije, Anglije in Italije so predložili danes ministrskemu predsedniku Stambulivskiju memorandum, v katerem so obrnili pozornost bolgarske vlade na gotove intrige, kojih namen je povzročiti nemir v Traciji ter dovesti do neprijetnih posledic za Bolgarsko. Ministrski predsednik je v svojem odgovoru izjavil, da si želi Bolgarska miru na Balkanu in da ne bo nikdar postala središče kakih zadržev ali intrig, ki bi bile v stannu kaliti mir.

FANT ZABODEL DEKLICO Z MEČEM.

Včeraj se je začela v New Yorku obravnava proti Antoniu de Agostinu, ki je bil dne šestega julija zabodel z mečem in težko ranil osemnajstletno deklcio Conetto di Sesso.

Pravi, da je storil to zastran tega, ker se ni več zmenila za njegovo ljubezen.

ZAMOREC JE PEL PRED USMRČENJEM.

Predno se je zamorec Edward Pierson v državni jetnišnici v Trenton, N. J. podal na električni stol, je zapel z mogočnim glasom, "The End of a Perfect Day". Smeje je sedel na električni stol, par minut zatem je bil pa mrtev.

ZAVEZNIŠKI SVET SE BO SESTAL 4. AVGUSTA

Vsa znamenja kažejo, da bo nastopil svet glede vprašanja Šlesije ter prišel do končnega sklepa.

Pariz, Francija, 26. julija. — Najvišji svet Lige narodov se bo sestel v Parizu dne 4. avgusta z oficijelnim obvestilom, ki je bilo izdanc tukaj. Glasi se, da bo zasedanje kratko, ker se bo tikalo le položaja v Gornji Šleziji.

Marki Curzon, državni tajnik za zunanje zadeve ter A. Balfour, predsednik sveta, bosta najbrž zastopala Anglijo, kajti malo vrjetno je, da bi bil ministrski predsednik Lloyd George v stannu zapustiti London.

Polkovnik Harvey, ameriški poslanik na angleškem dvoru, bo prisostvoval seji, ki bo vsled tega prava, katere se je dosedaj vdeležil kak zastopnik Združenih držav.

Anglija ni sprejela francoskega naziranja, da je treba vojaških ojačenj v plebiscitnem ozemlju, kot je zahtevala to madzavezniška plebiscitna komisija v Gornji Šleziji, vendar pa se domneva, da se je vdal ministrski predsednik glede njegove zahteve, naj se še pred sestankom sveta sestanejo zavezniški izvedenci ter predložijo svoje predloge, tikajoče se miru.

Soglasno z nekim poročilom iz Pariza je nemška vlada odklonila prošnjo francoske vlade, naj dovolj prevoz neke francoske divizije preko nemškega ozemlja in sicer na poti v Gornjo Šlezijo. Soglasno s tukaj razširjeno verzijo se je obrnila Nemčija na Anglijo ter zahtevala, naj zajamčijo Anglija, Francija in Italija varen prevoz teh francoskih čet. Domneva se, da smatra Lloyd George nemško stališče za tehnično korektno ali pravilno.

JAPONSKA BO SPREJELA PREDLOG.

Tokio, Japonska, 26. julija. — Tukajšnji oficijelni krogi domneva, da bo japonska vlada še danes storila končne korake, tikajoče se sprejema predloga predsednika Hardinga glede konference o Daljnem iztoku. Posvetovanja, ki so se vršila med japonskim poslanikom v Washingtonu ter državnim tajnikom Hughesom, so očitno izišli iz položaja.

Stališče Japonske glede tega vprašanja se označuje kot naslednje: — Mir prevladuje sedaj na Daljnem izhodu in veliki cilj konference bi moral biti spraviiti v soglasje različne politike. Vsi vdeleženci konference bi morali zastaviti vse svoje sile v svrhu dosega tega cilja. Nkakega nesporazuma bi se ne smelo ustvariti s tem, da bi ta ali oni vdeleženece zapustil konferenco v prepričanju, da se je vpriporilo akcijo, ki je škodljiva njegovi deželi.

ŠPANCJI NE ZAUPAJO SVOJIM BANKAM.

Madrid, Španija, 28. julija. — Ker je opaziti veliko pomanjkanje denarja v industrijalne svrhe ter splošno nezaupanje v realnost in poštenost španskih denarnih zavodov, je staval neki strokovni list predlog, naj prevzamejo Španci ameriške trgovske metode ter obvestijo javnost o svojem počenjanju na drobno, da na ta način preprečijo preteči razkol med kapitalisti ter industrijalci.

List pravi, da Španci sicer varčujejo s svojim denarjem, da ga pa nočejo zaupati strankam, katere smatrajo za nezanesljive.

IRCI ZAHTEVAJO POPOLNO NEODVISNOST

ORGAN SIN-FEINCEV PRAVI, DA MORE LE POPOLNA NEODVISNOST ZADOSTITI ASPIRACIJAM IRSKE. — IRSKI KABINET JE DOBIL POGOJE.

Dublin, Irsko, 26. julija. — Irish Bulletin, oficijelni organ irskega republikanskega parlamenta, se peča v svojih uredniških člankih s komentarji, katere so priobčili gotovi angleški listi glede vseh teh pogaianj. Ti listi so namignili, da se bo obnovilo teror na Irskem v slučaju, da bi se pogajanja razbila. List pravi, da ima Irsko gelde tega svoje lastno mnenje in da ne bo sprejela ničesar, kar bi pomenjalo zanikanje pravice samodoločbe. Rajše se bo vrnila v divjino, kot pa sprejela nekaj, kar bi kompromitiralo narodno čast in narodno neodvisnost.

Ta list nadalje pravi, da niso Angleži tekom zadnjih pogajanj razumeli ambicij Irske ter njenega neomajnega sklepa, da postane popolnoma neodvisna. Nadalje pravi, da govore Angleži o "liberalnih in velikodušnih koncesijah, tikajočih se domnijskega Home Rula, z modifikacijami ter govore celo o oživiljenju terorja, če ne bi sprejeli njih koncesij", katere pa se lahko bolj primerno opiše kot pa zanikanje pravice samodoločbe, katero so angleški državniki tekom vojne smatrali za bistveno potrebno za svetovni mir.

— Irski narod, — pravi list, — pa ima svoje lastne nazore glede primernosti koncesij. Upiral se bo vsem pretnjam obnovljenega terorja ter ne bo pristal v nobeno stvar, ki bi zaničala starodavno enotnost Irske ali skušala vsiliti narodu tujo nadvlado.

List priznava, da ima Anglija na razpolago zadosti sil, da trpinči Irsko za nedoločen čas, vendar pa pravi, da bo sprejel irski narod le pravičen mir, da ne bo izdal živih in mrtvih, temveč se rajše povrnil v divjino težkoč, trpljenja in smrti kot pa kompromitiral na najneznatnejši način svojo narodno čast.

Glede ulsterskega vprašanja pravi list, da bi se severo-iztočni Ulster še davno prijateljsko združil z ostalo Irsko, če bi ne bilo neprestanega vmešavanja od strani Angležev.

Konec svojih izvajanj pravi list, da je napačno domnevati, da je irsko narodnostno gibanje le denarna zadeva, katero je mogoče rešiti s fiskalno avtonomijo. Irsko ima pravico, da kontrolira svoje lastne finance "in glavna zahteva, brez oziroma na vse druge, je ta, da mora postati Irsko svobodna in da ne more na zahtevi ugoditi nobena druga stvar, kot polna narodnostna neodvisnost.

AVSTRIJSKI PREDSEDNIK ZA PROHIBICIJO

PREDSEDNIK AVSTRIJSKE REPUBLIKE, DR. HEINISCH, PRAVI, DA BI CENTRALNI ZAVEZNIKI ZMAGALI, ČE BI SE VZDRŽEVALI OPOJNIH PIJAC.

Berlin, Nemčija, 26. julija. — Mi bi zmagali v veliki svetovni vojni, če bi se moglo narod tako v Nemčiji kot Avstro-Ogrski pregovoriti, naj se vzdrži vsakega zauživanja alkoholnih pijac.

Tako se je izrazil dr. Heinisch, predsednik avstrijske republike, ko je sprejel v Solnogradu delegacijo neke nemške zmernostne lige.

Avstrijski predsednik je rekel tem nemško govorečim brateem ameriških prohibicionistov: — Kot vam je dobro znano, sem jaz že dolgo vrsto let popolen prohibicionist. Jaz ne pijem nikakih alkoholnih pijac in tudi ne kadim. Vsak dan popijanja pomenja izgubljeno bitko. Danes je alkoholno vprašanje največje važnosti, kajti jaz vam lahko povem, da smo v enem samem letu importirali za pet tisoč milijonov kron vina. (Potem pa se Avstriji še pritožujejo, da se jim slabo godi!)

Avstrijski kancelar Schober, ki je bil tudi navzoč, je povedal delegaciji, da je postal kot policijski predsednik na Dunaju prepričan o važnosti alkoholnega vprašanja.

— Moj najbolj srečni čas kot policijski predsednik, — je rekel, — je bil, ko je bilo vino tako drago, da si ga mase niso moge privoščiti. (Pač pa gospoda v dunajskem Rathshauskellerju!)

NEMŠKA TRGOVINA V MEHIKI obratovanjem Nova pristojbina znaša tri dolarje za tono. Navadni delavci dobivajo po 30 centov na uro. Universal Mill naprave tukaj, ki so last iste družbe, bodo pričele še danes z obratovanjem.

TRIKRATNI UMOR.

Rochester, 26. julija. — Triindesetletni Pietro Vella je danes nstrelil svojo sestro Mrs. de Franco, njeno hčer ter končno še samemu sebi pognal kroglo v glavo.

Potni listi.

Po najnovejši odredbi belgrajske vlade dobé Jugoslavlani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadno piamo ne zadostuje več. Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu one občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado,

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PEKREK, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 53, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4822 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT BOBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSEF VIDEČIČ, 4485 Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZATZ, 514 W. Chestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 817 East C. St.
MIHAEL KAPSH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POBOTOVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČEVAJ, 1206 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOCHAN, 1263 Mahan Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAN, 500-501 - 48 Ave., Denver, Colo.

ELIZABETIN ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, R. 2, Cox 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 269, Ely, Minn.
PETER GESHKE, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VERHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse članstvo nakazuje in vse uradne stvari se pošilja na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prepisne sadrže pa na predsednika glavnega porotnega odbora.

Iz urada glavnega tajnika Z. S. Z.

Premembe med ZSZ in krajevnimi društvi za mesec juni, 1921.

Pristopili k št. 1. Martin Sever za 500.00 in 1.00 bolniške podpore, cert. 2403; Louis Champa, za 1000 in 1.00 bol. podpore, rojen 1894, cert. 2404. John Perko, rojen 1878, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2405. John Plut, rojen 1896, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2406. Jose N. Sadar, rojen 1892, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2407. Helen Musich, roj. 1905, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2408. John Lunka, rojen 1905, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2409. Frank Grande, rojen 1897, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2410. Frank Omahen, roj. 1894, za 250 in 1.00 bol. podpore, cert. 2411. Joseph Musich, rojen 1897, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2412. Jernej Paternost, rojen 1876, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2424. Helen Musich, roj. 1879, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2415. Matt Vidmar, rojen 1876, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2416. Anna Kirin, rojen 1880, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2418. Matt Bohte, rojen 1905, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2418. John Mehlin, rojen 1885, za 1000 in brez bolniške podpore, cert. 2419. Joan Perko Jr. rojen 1904, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2420. Jennie Sadar, rojena 1894, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2421. Louis Leser, rojen 1904, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2422. Jernej Lavrich, rojen 1890, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2423. Frances Primozich, rojena 1. 1887, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2425. Joseph Podlipnik, rojena 1889, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2426. Jennie Shute, rojena 1888, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2427. Elizabeth Novak, rojena 1892, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2428. Mary Paleich, rojena 1878, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2429.

Črtani od št. 1 John Drotar, cert. Frank Tanko, cert. Joe Laurich in Tony Geshe, cert. 23338.

Zopet sprejeti k št. 3: Anton Strukel, cert. 297. Marjana Strukel, cert. 298. Suspendiran John Skulj, cert. 1455 K.

Pristopili k št. 5: Henry Ponikvar, rojen 1905, za 1000, cert. 2430. Alma Jelene, rojena 1902, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2431. John Kikelj, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2432. Katarina Molnar, rojena 1893, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2433. Pauline Jelene, rojena 1904, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2434. Johana Hren, rojena 1880, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2435. Agnes Jakopich, rojena 1905, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. — Zvišal smrtnino s 500 na 1.000, John Kikel, cert. 1318.

Umrli Matt Kampich, cert. 859, zavarovan za 500. Vzrok smrti jetika. Umrli je star 37 let. Suspendiran od št. 5, Anton Krampell, — cert. 2112.

Pristopile k št. 7. Margareta Bandek, rojena 1905, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2447. Angelin Meglen, rojena 1903, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2448. Mary Marolt, rojena 1896, za 500 in 1.00 bol. podpore, cert. 2440. Jennie Glivar, rojena 1876, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2441. Jennie Smole, cert. 2442, rojena 1879, za 500 in 1.00 bol. podpore. Mary Laknar, rojena 1905, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2443. Mary Jelenich, rojena 1896, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2444. Helen Ocay, rojena 1884, za 1000 in brez bol. podpore, cert. 2445. Frances Turk, rojena 1905, za 500 in 1.00 bol. podpore cert. 2446.

Od št. 13 odstopil Gregor Dernovšek, cert. 741. Od št. 17 suspendiran Mike Gulan, cert. 2142. Od št. 19 suspendiran, Jacob Zgone, cert. 1520.

K št. 20 pristopila Mary Evans, rojena 1904, za 1000 in 1.00 bol. podpore, cert. 2447.

Suspendirani od št. 21: John Mehoreich, cert. 2200. John Bostič, cert. 1479; Joseph Lah, cert. 2186; Frank Košir, cert. 1876; Mana Puša, cert. 1678.

Suspendirani od št. 22: Matt Alfirevich, cert. 1772, in Joe Sodja, cert. 2389.

Pristopili k društvu št. 1 John Lah, cert. 1715.

Pristopili k št. 23: Joseph Hark; cert. 2448, za 250 in 2.00 bol. podpore. Johana Harle, rojena 1874, za 250 in 1.00 bol. podpore.

Prestopila od št. 23 k št. 20 Mary Praprotnik, cert. 1505

Z bratskim pozdravom,

Frank Skrabec, glavni tajnik.

Tem potom uradno naznanjam, da se je vršila glavna seja dne 4. julija t. l. Razmotrivalo se je tudi glede otroškega oddelka in se je prišlo do sledečega zaključka: Spisalo se je resolucijo, katera bo priobčena v zapisniku. Državna postava države Colorado zahteva, da moramo imeti najmanj 500 otrok poprej ko dobimo postavno dovoljenje za poslovanje. Torej resolucija naj bo, naj se vsako krajevno društvo poda na delo oziroma tajniki krajevnih društev. Vzamejo naj vpisne pole ter naj poizvedo od svojih članov, koliko otrok hočejo vpisati v mladinski oddelke. Kakorhitro vsi tajniki krajevnih društev naznanijo sledečo stvar, da se potem namerjajo. Nadejam se, da bo

članstvo vsestransko delovalo na to. Samo otroci članov (ie) ZSZ, in njih varuhov se lahko dajo za varovati in ne drugi.

V slučaju smrti je postavno priznana sledeča lestvica smrtnine:

od 1. do 2. let.....	\$ 30.00
od 2. do 3. let.....	34.00
od 3. do 4. let.....	40.00
od 4. do 5. let.....	48.00
od 5. do 6. let.....	58.00
od 6. do 7. let.....	140.00
od 7. do 8. let.....	168.00
od 8. do 9. let.....	200.00
od 9. do 10. let.....	240.00
od 10. do 11. let.....	300.00
od 11. do 12. let.....	380.00
od 12. do 13. let.....	460.00
od 13. do 15. let.....	520.00

Moj nasvet bi bil, da bi potem plačevali po 25¢ mesečno. Naj bi bilo po 15¢ za smrtninski sklad mladinskega oddelka, 5¢ v stroškovni sklad istega, po 2¢ naj bi se pobiralo za društvene stroške, 3¢ pa naj bi se devalo mesečno v rezervni sklad mladinskega oddelka. Te nasvete sem dobil od Insurance Commissionerja države Colorado in od našega Actuarja, kateri je izvedenec v tej stroki. Ko sta mi vse natančno razložila, sem tudi jaz za to, da bi bilo po 25¢ mesečno, kar ni pretirana svota, ako pomislimo na obveznosti, kajti otrok, ako je star ob pristopu n. pr. 1 leto, dobi starš v slučaju smrti svoto \$30.00. Ako pa otrok živi n. pr. do 13. leta ter umrje pri tej starosti, dobi starši že svoto \$520.00 in to za 25¢ mesečno. Asesment je isti, smrtnina se pa otroku zvišuje od leta do leta, kakor je zgoraj navedeno v lestvici. Torej toliko za danes o tem oddelku.

Sedaj pa podajem izid kampanje za pridobitev novih članov in članic zadnjih šest mesecev. Sprejeli smo kakor sledi:

1		37
2		9
3		4
4		23
5		20
6		1
7		2
8		4
9		10
10		1
11		2
12		4
13		4
14		5
15		2
16		16

Skupaj 140

Vse nagrade se bodo nakazale ob koncu tega meseca. Nakaznice bodo narejene na tajnike krajevnih društev, ki naj potem razdelijo med tiste, kateri so dobili kaj članov tekom omenjene kampanje. Nagrada je po 50¢ za vsakega novega člana.

Tem potom se prosim vse tajnike krajevnih društev, da to preberejo na svojih sejah.

K sklopu pozdravljam vse člane in članice ZSZ.

Frank Skrabec, gl. tajnik.

DOHODKI ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE OD 31. DECEMBRA DO 30. JUNIJA 1921.

Štev.	Za smrtnino.	Bolna podpora in pošiljke.	Rezervni sklad.	Dohodki za upravni sklad.	Skupaj.
1	\$ 588.97	\$ 574.25	\$ 37.00	\$ 165.25	\$ 1365.47
2	808.66	945.45	9.00	209.25	2122.36
3	139.25	124.50	33.20	296.95	593.90
4	733.69	695.05	23.00	198.35	1650.09
5	85.44	111.75	27.98	225.17	435.34
6	436.37	398.25	20.00	111.92	966.54
7	202.70	217.50	2.00	57.10	479.30
8	310.41	348.75	2.00	76.40	737.56
9	3.42	4.50	1.20	9.12	9.24
10	157.29	171.75	5.00	44.45	378.49
11	52.43	78.75	18.50	149.68	409.03
12	102.50	111.75	28.85	243.46	586.56
13	171.97	197.25	44.70	413.92	827.84
14	41.45	40.50	11.35	93.30	185.60
15	633.95	605.25	10.00	184.13	1433.33
16	128.95	138.75	36.40	304.10	608.20
17	40.74	46.50	12.40	90.64	240.28
18	90.46	105.00	1.00	51.00	247.46
19	264.47	252.50	2.00	65.19	584.16
20	215.46	147.25	4.00	42.32	409.03
21	157.98	180.00	4.00	44.15	386.13
22	84.17	59.75	5.00	22.72	171.64
23	53.04	71.25	2.00	13.40	140.29
24	61.85	68.75	11.00	18.85	160.45
	\$565.58	\$575.00	\$137.00	\$1579.06	\$13127.64
	Rob. Robelka preveč plačano po pomoči; kasneje povrnil			4.00	4.00
				1583.06	1583.06
	Obresti od denarja na bankah in od Liberty bond. 1. jan. do 30. junija			737.91	737.91
				\$13869.55	\$13869.55

Obresti od denarja na bankah in od Liberty bond. 1. jan. do 30. junija

SKUPNI STROŠKI ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE OD 1. JANUARJA DO 30. JUNIJA 1921.

Štev.	Plačano smrtnino.	Plačano bol. podpore.	Plačano za porode.	Plačano za operacije.	Skupaj.
1	\$ 1400.00	\$ 511.50			\$ 1911.50
2	581.00	541.00	40.00		1162.00
3	64.00	64.00			128.00
4	600.00	542.00	40.00	100.00	1282.00
5	32.00	32.00			64.00
6	500.00	210.00	20.00	50.00	780.00
7	400.00	215.00			615.00
8	500.00	140.00	20.00		660.00
9	63.00	63.00	10.00		136.00
10	47.00	47.00			94.00
11	900.00	141.00			1041.00
12	12.00	12.00			24.00
13	1000.00	189.00	20.00		1209.00
14	165.00	65.00		50.00	280.00
15	151.00	151.00	40.00		342.00
16	131.00	131.00	50.00		312.00
17	1000.00	95.00	20.00		1115.00
18	24.00	24.00			48.00
19	54.00	54.00			108.00
20	400.00	12.00			412.00
	\$6700.00	\$3404.50	\$280.00	\$200.00	\$10564.50

RAZNI DRUGI STROŠKI ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE OD 1. JANUARJA DO 30. JUNIJA 1921.

Plača gl. tajnika za šest mesecev	\$ 450.00
Stanarina za gl. urad	45.00
Plače drugim uradnikom za leto 1920	195.00
Potni stroški in zamuda časa	57.53
Insurance Department države Colorado	50.00
Postalina, express i. t. d.	20.00
Napla na okno	3.00
Vrhovnemu zdravniku	8.00
Glasilo	120.00
Naročnina	130.50
Organizator	10.00
Za združevalno konferenco	61.70
Actuar	20.00
Razpis tiskovine kot potni listi, preiskovalni list itd.	148.00
Znaki	30.00
Drugi drugi stroški	\$124.55
SKUPAJ	\$12455.55

SKUPNI PREGLED DOHODKOV IN STROŠKOV.

Dohodki:		
Prejeto za smrtninski sklad	\$ 5655.58	
Prejeto za bolniški in poš. sklad	5755.00	
Prejeto za rezervni sklad	137.00	
Prejeto za upravni sklad	1583.06	
Prejeto obresti od denarja na bankah in od Liberty bondov	737.91	
Skupaj prejeto	\$13869.55	\$13869.55

Stroški:		
Plačano za smrtnino	\$ 6700.00	
Plačano za bolniško podporo	3404.50	
Plačano za porode	280.00	
Plačano za operacije	200.00	
Plačano za razne druge stroške	1349.53	
Skupaj izdato	\$11914.03	\$11914.03

Preostanek za zadnjih šest mesecev	\$ 1955.52	
Preostanek v blagajni dne 31. dec. 1920	\$31284.46	
Imovina v denarju dne 30. junija 1921	\$33239.98	\$33239.98

Denar je razdeljen po skladih kakor sledi:

Smrtninski sklad	\$20148.64
Bolniški sklad	10223.36
Rezervni sklad	237.00
Upravni sklad	492.98
Skupaj	\$33239.98

Denar je naložen na sledečih bankah:

Denver Stock Yards Bank	4%	\$ 3118.39
Liberty Bonds		11000.00
War Savings Stamps		830.00
Colo. National Bank	4%	4210.80
First National Bank	4%	2129.44
Denver National Bank	4%	2081.38
American Trust Co., Denver	4%	3152.46
Minnequa Bank of Pueblo	4%	3033.30

Na obrestih.	Skupaj	\$29555.77
Denar na denarnem prometu po 2% pristejano mesečno		3684.21
Skupaj	\$33239.98	\$33239.98

City and County of Denver, State of Colorado

Mi spodaj podpisani nadzorniki Zapadne Slovanske Zveze, zbrani pri reviziji knjig dne 3. in 4. julija 1921 smo proučili, da so knjige tajnika in blagajnika v dobrem stanju ter po našem najboljem prepričanju izjavljamo, da je goriznačeno poročilo popolnoma resnično, kar potrjujejo s svojimi lastnimi podpismi pred javnim notarjem.

JOHN GERM I. Nadzornik. MIHAEL KAPSH II. Nadzornik. FRANK OKORN Pomožni Nadzornik.

JOHN PEKETZ Predsednik. FRANK SKRABEC Tajnik. JOSEF VIDEČIČ Blagajnik.

State of Colorado City and County of Denver

Subscribed and sworn to before me this 8th day of July A. D. 1921.

Commission expires March 9th 1925.

DANIEL KLEIN, Notary Public.

Johnson City, Ill.

Kakor pri drugih organizacijah, tako je tudi pri Zapadni Slovanski Zvezi ogromna večina članstva odglašovala za združitev s SNPJ, SDPZ, SSPZ in JSKK. Članstvo je prepričano, da le združitev s slovenskimi podpornimi organizacijami v eno celoto nam bo dala garancijo, da bomo lahko brez skrbi spali, in da ko pride smrt ali bolezen, da ne bo vpraševanja, kje vzeti denar, kajti v združeni organizaciji bo dovolj kapitala, da bo lahko izvrševala svoje obveznosti napram članstvu. Kder pazno zasleduje napredek podpornih organizacij, lahko vidi veliko izpremembo na tem polju in te izpremembe bodo v teku nekaj let še večje. Kakor veliki podjetnik uniči malega, tako bodo velike podpornice organizacije v teku nekaj let uničile male organizacije. Pri teh malih organizacijah smo zavarovani kot kaplja na veji. Vsaka epidemija ali katastrofa nas lahko uniči. Tudi združena epidemija nas je občutno zadela, toda sreča je bilo to, da so bile delavske razmere precej ugodne, da smo člani lahko pokrili deficit v smrtninskem skladu. Ako bi bile slabe delavske razmere, kot so danes, bi bila zveza težko okrevala od prizadetega udara na njene finance.</

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. M. priredil G. P.

47

(Nadaljevanje.)

Imel le pravico biti poseben in trden je bil v svojem sklepu, da čaka, dokler ne bo zadovoljen. Le ena stvar je bila, ki bi mogla ustaviti njegov napredek. — pismo ženi. Kaj je postalo iz njega? Ali ga je izgubil v gozdu? Povsod ga je iskal, a ga ni mogel najti.

Privadil pa se je hlimbe ter našel neke vrste veselje v tem zatajevanju. Naučil se je napraviti obraz, ki je popolnoma skrival njegove misli. Udal se je prilagajanjem svoje žene brez očitnega odpora. Hektorju pa je stresal roko tako pristransko kot preje. Na večer, ko so bili zbrani krog mize, je bil on najveselejši med vsemi. Zidal je gradove v oblake ter naslikal na stotine izletov in potovanj, ko bo zopet okrevla. Hektor se je veselil njegovega vračajočega se zdravja.

— Klemenca postaja hitro boljši, — je rekel nekega večera proti Berti.

Ona je le predobro razumela, kaj misli reči s tem.

— Ali še vedno misliš na Lavrencijo?

— Ali mi nisi dovolila upanja?

— Prosila sem te, da čakaj, Hektor, in ni pravi, da se ti tako strašno mudi. Jaz vem za mlado žensko, ki bi ti ti prinesla, ne en, temveč tri milijone dote.

— To je bilo za Hektorja mučno presenečenje. V resnici ni mislil na nobenega drugega kot na Lavrencijo in sedaj se je pojavila nova ovira.

— In kdo je to?

Ona se je sklonila proti njemu in vsa tresoč se mu je zapeševala v uho:

— Jaz sem edini dedič Klemenca. Mogoče bo umrl. Mogoče bom že jutri udova.

Hektor je bil kot trd od presenečenja.

— Sovresi bo hvala Bogu kmalu ozdravel!

Berta je uprla vanj svoje velike, jasne oči ter rekla s strašno hladnostjo:

— Kaj veš ti o tem?

Tremorel si ni drznil vprašati, kaj naj pomenijo te čudne besede. Bil je eden onih ljudi, ki se boje pojasniti, ki rajše dovolijo, da jih vodijo okoliščine, mesto da bi se zavarovali proti njim. To so mehka in slabotna bitja, ki si namenoma zavzejo oči, da ne vidijo nevarnosti, ki jim preti in ki imajo rajše muke dvoma kot pa jasno in odprto stališče.

Razventega pa je našel Hektor otroško zadovoljstvo v tem, da je videl zadrego Berte, čeprav se je bil bal ter jo je zaničeval. Dobil je visoko mnenje o svoji lastni vrednosti, ko je videl ustrajnost in obup, s katerim se ga je držala ta ženska.

— Uboga ženska, — si je mislila, v svojem strahu, da me izgubi, si je pričela želiti smrti svojega moža!

Njegov morali čut je bil tako zelo otopel, da ni videl podlosti svojih lastnih misli ter onih Berte.

Medtem pa ni bilo zdravstveno stanje Sovresija preveč zadovoljivo za načrte in upanja Hektorja. Še istega dne, ko se je vršil ta pogovor s Berto, je bil njen mož zopet prisiljen iti v posteljo. Povratek bolezni je prišel potem, ko je izpil čašo vode z kininom. Vajen je bil jemati to zdravilo pred večerjo. V tem slučaju pa so se simptomi popolnoma izpremenili, prav kot da se je bolezen umaknila neki drugi, povsem drugačnega značaja. Pritožil se je, da se mu vrti v glavi, da ga srbi koža in da ga prijemajo krči v različnih delih telesa, posebno v rokah. Prav posebne bolečine je čutil v licu. Lotilo se ga je ustrajno poželjenje po popru. Ni mogel spati in moril v velikih množinah mu ni mogel prinesiti spanja. No znotraj je občutil velik mrak, kot da pada temperatura njegovega telesa. Delirij je popolnoma izginil in bolni mož je ohranil jasnost svojega duha. Sovresi je na čudovit način prenašal te bolečine ter se pričel iznova zanimati za upravo svojih posestev. Neprestano se je posvetoval z upravitelji in agenti ter se zapiral po cele dneve v svojo sobo z notarji in odvorniki. Nato pa je izjavil, da mora imeti nekaj zabave ter sprejemal vse svoje prijatelje. Kadar pa se ni nikdo oglasil, je sam postal ponje, kajti rekel je, da hoče kramljati ter pri tem pozabiti na svojo bolezen. Niti črnil ni o tem, kaj dela in misli in Berta je bila vsled tega v velikanskih skrbih. Pogosto je čakala po več ur na kakega agenta, ki se je mudil pri njenem možu. Napravila je najbolj sladak in očarljiv obraz ter se poslužila vse svoje pretkanosti, da kaj izve. Nikdo pa ni mogel, ali vsaj ni hotel zadovoljiti njene radovednosti. Vsi so dajali izbežne odgovore, prav kot da jih je Sovresi posvaril, da ne smejo ničesar povedati.

Nikakih pritožb ni bilo čuti iz ust Sovresija. Neprestano je govoril o Berti in Hektorju. Žedel je, da ve celi svet, kako zelo sta mu udana. Imenoval ju je svoja "angela varuha" ter hvalil nebesa, da so mu dala tako ženo in takega prijatelja. Bolezen Sovresija pa je medtem postala tako resna, da se je pričel Tremorel resno vznemirjati. V kakem položaju bi ga pustila smrt prijatelja? Berta, ko bi postala udova, bi bila neizprosna. Sklenil je vsled tega izvedeti za njene skrivne misli ob prvi priliki. Ona pa mu je prišla nasproti ter mu prihranila trud, da se sam približa predmetu. Nekega popoldne, ko sta bila sama in ko je bil gospod Planta pri bolniku, je Berta pričela.

— Hočem nekaj nasveta, Hektor, in le ti mi ga moreš dati. Kako bi mogla dobiti, če ni Klemenca v teku zadnjih dveh ali treh dni izpremenil svoje oporoke?

— Svoje oporoke?

— Da. Že sem ti povedala, da mi je zapustil Sovresi na temelju oporoke, koje kopijo imam jaz, celo svoje premoženje. Bojim se, da je mogoče prekladal to oporoko.

— Kakšna misel!

— Jaz imam dosti vzroka za svoje vznemirjenje. Kaj delajo ti agenti in odvorniki v Valeji? Ena sama poteza z roko tega moža me lahko uniči. Ali ni vidiš, da me lahko oropa svojih milijonov ter me omeji na petdeset tisoč frankov?

— Tega vendar ne bo storil. On te ljubi....

— Ali si uverjen o tem? Rekla sem ti, da so tukaj trije milijoni. Jaz moram imeti to premoženje, ne zase, pač pa za tebe. Jaz ga moram imeti! Kako bi to iznašla?

Hektor je bil zelo ogorčen. Torej k temu cilju ga je gnalo njegovo čakanje! Mislila je, da ima pravico razpolagati z njim brez oziroma na njega ter ga tako rekoč kupiti. On pa ni mogel, si ni drznil reči ničesar!

— Potrpeti morava, — je rekel, — in čakati....

(Dalje prihodnjič.)

Komunistični poslanci krivi atentata na regenta.

Gnezdo komunistične agitacije je bilo v konstituenti. — Rezultati sodne preiskave.

Belgrad, 1. julija. Atentator Stejić je izpovedal v preiskavi, da bi bil izprva moral izvršiti atentat v sami skupštinski dvorani. Njegova naloga je bila, da pride na galerijo in za časa svečane zakletve vrže bombo v polno dvorano. Prišla bi tudi še druga dva pomagača na galerijo. Stejić je izjavil, da so mu komunistični posanci Filipović, Čopić in Kovačević dali ukaz, da izvrši atentat na kakršenkoli mogoč način. Na seji konstituant se je zato zahteval, da se ta trojica preda sodišču.

Dalje je izjavil atentator, da je pet dni, predno je izvršil svoj čin, prišel v konstituento z namero, da vrže bombo na ministre. Ker pa je bil na ministrskih klopih samo minister dr. Krizman, je Stejić za enkrat opustil atentat. Pravi, da bi bil vrigel bombo, če bi bil Pribičević ali Drašković (zadnji je bil ubit od nekega komunističnega zarotnika te dni v Delceh) v klopih, ali pa vsaj Pašić....

Preiskava proti atentatorju Stejiću je dognala, da je bil Stejić kot avstrijski vojak ujet v Rusiji. Pozneje se je kot dobrovoljec boril v jugoslovanski legiji in je nato postal boljševiški agitator. V Rusiji se je spoznal s komunističnimi poslancema Nikolo Kovačevićem in Vlado Čopićem. Leta 1919 je prišel v Budimpešto, potem pa v Novi Sad, kjer je na vlaku med Novim Sadom in Belgradom prodajal tobak in agitiral za komunizem. V Belgradu se je često sestajal s komunističnimi poslanci ter je tudi prisostvoval sejam konstituante.

V konstituenti so imeli komunistični agitatorji dve slugi, ki sta jim dostavljala vse, kar se je dogajalo v konstituenti in ki sta jim pomagala pri izvrševanju vseh poslov. Policija ju je imela že dolgo na sumu, ker pa so se poslanci za njih zavzemali, je ni mogla aretirati.

Na sestankih v Belgradu in Novem Sadu je bilo po sklepu izvrševalnega odbora komunistične stranke določeno, da naj se regent ubije in da naj se izvrši potem še nekateri atentati na visoke vojaške in politične osebnosti. Stejić je izjavil, da bi že prej enkrat moral vrči bombo v konstituenti in da je ta bomba tudi že bila na galeriji, vendar pa da je ni vrigel, ker niso bili prisotni vsi ministri.

Dalje je izpovedal Stejić, da so mu pomagali komunistični poslanci Filipović, Vlado Čopić in Nikola Kovačević. Na podlagi teh dokazil in drugih podatkov, ki jih imajo oblasti v rokah, je preiskovalno sodišče poslalo pravosodnemu ministru zahtevo, da se imenovani poslanci zaprejo.

Pri seji konstituante je prišlo do glasovanja o izročitvi komunističnih poslancev po zahtevi ministra pravde. Pri glasovanju je velika večina bila za izročitev sokrivcev. Proti so govorili in glasovali republikanci, komunisti, socialni demokrati in Momčilo Ivanič. Govor komunističnega Novakovića je zbornica spremljala z burnimi klici "pfuj" in ogorčeni ugovori.

Želari.

Pri šavnirskih in Pešenčarjih zvejo se oni posestniki, ki niso kmetje, to je, kateri nimajo konjov in posestva najmanj 20 plugov, ali kateri imajo hiše in za gospodarstvo potrebne hrame na kmetemskem selu, želari; Gorčani take posestnike imenujejo kajžarje (iz nenaškega Keusche), prebivalci celjske pokrajine: kočlare (po koč, mali neznamiti hiši), korotanski Slovenci: bajtlare (po bajti, koč podobnem domku). Na Murskem polju se razločujejo gospodski in kmetijski želari; prvi so si svoja stanovašišča postavili na gospodski zemlji, slednji pa na kmetijski. Nobeden želar nima pravice do občinskega premoženja.

Beseda želar nahajamo edino pri Slovakah. Nekateri jezikoslovci mislijo, da je želar iz nemškega Siedler, kar pa se meni neverjetno dozdeva, ker iz Siedler bi Slovenec ne bil stvaril oblike: želar.

Slovak Dobinský v "Prostonárodných obvyčajih" piše:

"Oželené je u ľudu želiarstvo, t. j. kto nemajú vlastného domu, prenájme si hospodu (stanovanje) v cudzom (tujem) dome, ten je želiarom; rovné ktorí nemali a nemajú pozemky (zemljišča) alebo len (le) malými pozemky a domky vládli a vládnu v prirovnani k sedliakom (kmetom), nazvaní boli (bili) i nazvaní sú po dnes želiarmi."

Kaj pomeni ta beseda? V "pravdi ruski" se rabi juridičen terminus: željari. Dalj pravi, da željat označuje: list sja čego, terjat. Željari, želari bi torej bili posestniki, ki so lišeni občinskih pravic. Kdo ima 20—40 plugov posestva — polja travnikov, pašnikov, gorje (vinogradov), lesov (gozdov), je celi kmet, in družina mu reče: gospodar, v nekaterih vseh ob Muri: gazda; enako ime ima tudi pri Slovakah. Oblast čez svoje posestvo imenujejo Slovac: vládanie. Slovenci kozjanskega okraja pa imenujejo oni teritorij, v katerem stojijo hiša, hram, skedenj, hlevi itd. oblast, tudi gvaunti, po kancelijah ponemčena beseda slovenska oblast (gvaunt iz Gewalt). Zagorski Slovenci pa označujejo z besedo: ladanje (vladanje, glasilnik "v" odpadel) pradium, dominium, in ako v Zagrebu vprašajo družino kakšnega plemiča, ki ima grajščino: je-li su gospod dom? — odgovori ti: ne, jesu na ladanji blizu Krapine. — Kdor je imel mnogo zemlje in dvorov, bil je — vladika.

Davorin Trstenjak.

Električno razsvetljavo

je dobila mariborska glavna pošta. Tudi javna ura na procelju pošte je električno razsvetljena.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno se podam na parnik, pozdravljam vse rojake po širni Ameriki, posebno pa one v Moon Run, Pa. Srčna hvala vsem, ki so me spremljali na kolodvor v Pittsburghu. — Matevž Pavlovič iz Borovnice.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse nam drage in poznane, posebno pa najine otroke. Bog vas varuj in na veselo svidenje! — John in Mary Arel.

ADVERTISEMENT.

ZASTAVE

VICTOR NAVINSEK, 331 Grove St., CONEMAUGH, PA.

V odgovor.

Ponovno naznanjamo vsem rojakom in rojakinjam, da prave Elgin garantirane moške in ženske ure čisto zlato prstane, verižice, privetke in vso drugo zlatino ter diamante; dalje prave glasne svetovne COLUMBIA GRAMOPHONE in SLOVENSKE PLOŠČE prodaja in razpolaga po celi Ameriki znani Vsi slovenski večletni trgovci s zlatino.

IVAN PAJEK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Pišite nam po cenik, polije ga vam brezplačno.

ADVERTISEMENT.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znanem ter drugim rojakom tu v Ameriki in v stari domovini žalostno vest, da je preminula dne 16. julija ob treh popoldne po zelo bolečem porodu mlada soproga, oziroma, hči, sestra, teta in svakinja **MARIJA KOZINA** roj. Zakovšek.

Pokojnica je bila rojena dne 2. svečana 1888 v Bervu pri Vrhniki v Jugoslaviji. Tu v Ameriki v Kenoshi, Wis., je bila članica Samostojnega podpornega društva v Waukegan-North Chicago, Ill.

Tu v Ameriki v Kenoshi, Wis., zapuška soproga in 11letnega sina, v Waukeganu, Ill., dve sestri in enega brata, v starem kraju pa očeta, dva brata in eno sestro.

Pogreb je bil dne 19. julija po katoliškem obredu in pokopana na St. George pokopališču v Kenoshi, Wis.

Iskrečno se zahvaljujem društvu Ilirija št. 38 SNPJ., Slov. samostojnemu društvu v Waukegan-North Chicago, Ill., Johnu in Jennie Šušteršič, rodbini Modrijan v Kenoshi, Wis., ter rodbini Gostišar in Jerneju Vanu v Waukeganu, Ill., za krasne vence, ki so jih darovali ter položili kot zadnji pozdrav na krsto pokojnice. Istotako tistim, ki niso dali imena na vence. Zahvaljujem se iskreno tudi častitim nosilec: John Šušteršič, Frank Turk, Mike Pliš, Jos. Hrovat, Jos. Koderec in John Pavlin, člani društva Ilirija št. 38 SNPJ. Nadalje rodbini Bergant, rodbini John Presterl, rodbini Pence in Modrijan, ki so pomagali preprečiti druge vdeležene pogreba. Zahvaljujem se tudi rodbini Mike in Frances Štibler, ki sta prihitela iz 60 milj oddaljenega Graftona, Wis., oddati zadnjo čast pokojnici. Srčna hvala tudi vsem vdeležencem pogreba, kakor tudi vsem obiskovalcem, ki so storiili narodno dolžnost pokojnici za časa na mrtvaškem odru.

Pokojna soproga naj v miru počiva v tuji zemlji!

Zaljubljeni ostali:
Ferdinand Kozina, soprogo.
Joe Kozina, sin.
Mary Slabe, sestra.
Joe Slabe, svak.

Kje sta: FRANK JELOVNIK, leta 1913. je bival v Graftonu, Wis., in IVAN KOSMAČ, leta 1916. je bival pod naslovom: 251 — 6. St., Hoboken, N. J. Naj se zgleda pisemno pri: Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (26-28—7)

Lahko se vzame — hitro — pomaga pri **VNETJU MEHURJA** Vsaka pilula MIDY nosi ime MIDY Varujte se ponaredit

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Naj stalni zastopnik Mr. JAN KO PLEŠKO pobira naročnino za Glas Naroda na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svoje od tam, glede denarnih pošiljatev in sploh v vseh drugih zadevah. Ima v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga Rojakom ga toplo priporočamo. Upravništvo Glas Naroda.

Dr. Koler

SLOVENSKE ZDRAVNIKE 638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik specializirani v Pittsburghu, ki ima 24-letno prakso v zdravniški vseh vrstah bolezni.

Konstruiranje krvi zdravniški in glasilnik. Če imate kakšno ali več bolezni v grlu, izpušča iz nosa, bolečine v hrbtu, pridite in iziščite vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bozen bolezen.

Vas bolelo bolni miravni po oči, glavni, možgani. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pritejte na jaz vam ga bom čisto povrnil.

Hygiene ali vodno kloro zdravilo v 3 urah in skoraj brez operacije. Bolniki zdravijo, ki povzročajo bolečine v krstu in krstu in včasih tudi pri postavljanju voda, zdravila s gubami.

Revmatizem, trganje, bolečine oči, bolečine v hrbtu in drugo bolezen, ki nastanejo zaradi nalezne krvi, odpravite v kratkem času in ni potrebno sebiti.

Nekateri drugi zdravilski razloži tudi, da vas razsvetli. Jaz imam 24 letno prakso, zato vam lahko zdravim, kar vam razsvetli. Uvedeno orodje ali zdravilo ali 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842